

Torben Christiansen

Smilets by – om stedsbetegnelser i en ordbog over uformel sprogbrug

Smilets by, Århus Turistforenings slogan fra 1938, er en af de stedsbetegnelser, som du vil støde på i denne artikel. I samme pr-skuffe finder vi også *solskinsøen* og *Østersøens perle*, dvs. Bornholm.

Artiklen handler om uformelle betegnelser for steder i Danmark i form af et- eller flerordsbetegnelser (fx *Københavnstrup*, *solskinsøen* og *Østersøens perle*). Materialet stammer fra en ordbog over uformel sprogbrug i dansk, som jeg arbejder på. I den indledende del af artiklen knytter jeg nogle generelle kommentarer til en del af betegnelserne, og jeg kommer ind på sammensætninger (fx *amagernummerplade*). I artiklens anden del gør jeg rede for nogle aspekter af ordbogsprojektet. Endelig består artiklens sidste del af ordbogsartikler med omkring hundrede geografiske betegnelser.

Udeladt af denne artikel er andre betegnelser inden for emneområdet geografi af følgende slags: steder uden for Danmark (fx *Madamgræskar*), adverbiale forbindelser (fx *over there*), indbyggerbetegnelser (fx *sildeperker* = bornholmer) og gennemsnitsborgere (fx *Ivan*).

Læserne er yderst velkomne til at sende mig supplerende bidrag til emnet for denne artikel.

1. Danmark rundt

Fædrelandet

»Woola, har lige overstået engelsk skriftlig eksamen .. Fuuck den var easy, skrev om nummer 3, som var man skulle skrive et brev til en udenlandsk person der kom til DK og man skulle fortælle lidt om hverdagslivet i DK og sådan« (www.hol.dk 2003). *DK* kaldes Danmark i citatet med en tidstypisk forkortelse. Andre uformelle synonymmer er *Dannevang*, *dronningeriget*, *kongeriget*, *Mor Danmark*. Ordklassemæssigt er det en broget samling,

der er illustrativ for spændvidden i uformelt dansk. Læg også mærke til, at nogle af ordenes stilværdi afhænger af konteksten; *kongeriget* er ikke i sig selv uformelt, men kan bruges i en uformel sammenhæng.

Landsdele

Vi danskere er mest kreative, når vi rakker ned, rosen har trangere kår. »Alle rakkede hinanden ned / (rakke *op* var der ikke no'et der hed)«, citat Benny Andersen: »Da jeg mødte dig«. Galden befordrer den sproglige opfindsomhed, og ikke mindst på nettet er luntent uhyre kort.

De danske landsdele driller hinanden i al godmodighed. Set fra *hovedlandet, det mørke Jylland*, er Sjælland *Djævleøen*, eller bare *Øen* for ikke at tale om *Svensk Congo*. Fyn er usynlig i denne duel.

Nogle nyere betegnelser, der bruges om geografisk-økonomiske forskelle, er de malende udtryk *den rådne banan* over for *den fede pølse*.

København og omegn

Hovedstaden får et bondsk skær over sig i form af *Kjøbenhavnstrup* (med stave/udtalevarianter: *Kjøbenhavnstrup*, *Kjøwenhavnstrup*, *Københavnstrup*). Så er det mere storbysmart at forkorte den *KBH* eller på engelsk *CPH*, vi har vel været ude at flyve ☺

Amager har – ligesom Sjælland – betegnelsen *Djævleøen* og i tilgift det absolut afstandtagende *Lorteøen* – med historisk baggrund. Øen er i dette univers ikke kendt for noget positivt: *amagernummerplade* (aflang lændetatovering), *amagerkys* (skalle, stød med panden) m.fl. Syd for København er Amagers sproglige pendant Ishøj, der indgår i *ishøjpalme* eller *ishøjspringvand* (hestehale oven på hovedet) med synonymet *brøndbypalme*.

Storbyen New York (*Nevørk, Det store æble*) er referencerammen for bydele og hele byer i Danmark, der nu ikke skal ende på *-bro* eller *-borg*, næh nej, det giver mere street cred med *Nørre-*, *Øster-* og *Vesterbronx*, og *Sønderbronx* og *Skanderbronx* er mere cool end *Sønderborg* og *Skanderborg*. Gadekampe mellem demonstranter og politi er den historiske baggrund for *Nørrebrosten* og *Ground 69*, med hentydning til New Yorks *Ground Zero*. Og Nordvestkvarteret i København konnoterer som *Nordlædervest* og *Nordværst* til motorcykler og sociale problemer – det er ikke her, men i mere velstillede bydele man ser folk iført egnsdragt i form af pels.

På Christianshavn – kort og indforstået kaldet *Havnen* – finder vi *Benenden* omkring gaderne Prinsessegade, Burmeistergade og Bro-

bergsgade. Krydser vi Prinsessegade, er vi i fristaden Christiania, der også kaldes *Staden* eller blot *CA*. Her figurerede *Pusher Street* i en årrække på Kraks kort. Et par ejendomsmæglerstenkast – og vi er på *Bryggen*, kort for Islands Brygge, eller vi kan snuppe Knippelsbro over til *Mayonnaisekvarteret* nær Kongens Nytorv med gaderne Laksegade og de nu forsvundne Hummergade og Størestræde. Et smut herfra ligger *Minefeltet*, kvarteret omkring Kongens Nytorv og Nikolaj Plads, der er velforsynet med vandingssteder. *Pisserenden* eller blot *Renden* er det ligefremme navn på kvarteret i den modsatte ende af indre by, omkring Sankt Peders Stræde, Teglgårdsstræde og Larslejsstræde.

Andre københavnske gadenavne er *Faldpåknæ Allé* (Falkoner Allé, råber på at blive omdannet!), *Hammerslags Allé* (Bredgade) og *Strassen* (et af de få tyskinspirerede) eller *Gaden* (Istedgade) – og så det fra trafikmeldingerne kendte *Chokoladekrydset* ved Toms Fabrikker.

Ved Haveforeningen Musikbyen i Københavns sydvestkvarter kaldes et beboet område ved nogle kanaler for *Lorteren* – så lyder det alligevel mere indbydende på den nærliggende *Guldkysten*. Områdets selvbyggerhuse minder om Christiania.

Endelsen *-er* er produktiv i dannelsen af uformelle ord, der også indebærer en afkortning; det er typen *fritter* = fritidshjem. I København finder vi *Dammeren* (Damhussøen), *Genneren* (Genforeningspladsen) og *Rådderen* (Rådhuspladsen).

Provinsen

Da jeg læste artiklen »Navngivning med slangstednavne« af Vibeke Dalberg m.fl. (1976), fik jeg et par gedigne overraskelser. Den første var, at Skanderborg er blevet kaldt *Skanderleipzig*; det hentyder enten til Skanderborg som handelsby eller til, at det tyske Luftwaffe i 1944 indrettede sit administrative hovedkvarter for Danmark i Skanderborg. Synonymt hermed hører man nu *Skanderbronx*, og i Sønderjylland har vi *Sønderbronx* (Sønderborg).

Nye for mig var også *Nagasaki*, der bruges sporadisk om Nakskov, og de charmerende *Lemhul* (Lemvig) og *Vordinghul* (Vordingborg).

Den nye, smalle Frederikshavn Kommune kaldes *Gazastriben*, og Limfjorden benævnes *Klisterkanalen*, udsprunget af norsk-vittigheder ligesom fx eksplosionsmajs (popcorn).

Nede ad kysten ud til *Vestervovvov* (Vesterhavet) ligger surferområdet *Cold Hawaii*, og på den jyske østkyst findes som allerede nævnt *Smilets by* (Århus).

Mine favoritter

Navne med ordspil, pointer og billeddannelse taler til min personlige form for humor, men der er jo frit valg for alle. Her finder vi *G-strengen* (Vejlefjordbroen, mellem Bredballe og Trekantområdet), *byens dumme hjørne* (Fiolstræde/Store Kannikestræde), *Det Røde Hav* (en sø på Vestre Kirkegård i København med gravsteder for prominente socialdemokrater) og *Livets vej* (Tagensvej) med en fødeklinik og et kapel i hver sin ende.

2. Kort præsentation af en ordbog over uformelt dansk***'Slang'***

Materialet til denne artikel stammer som nævnt fra en ordbog over uformel sprogbrug i dansk, som jeg arbejder på. Uformel sprogbrug omtales ofte under ét som 'slang', men strengt taget udgør slang kun en mindre delmængde af uformel sprogbrug. At definere 'slang' er næsten lige så svært som at karakterisere nattergalens sang – og dog er man ikke i tvivl, når man hører dens sonore toner. Der findes ikke en alment accepteret definition af 'slang', men mange vil være enige i det følgende (med inspiration fra Bom 1955:81):

- Slang er et lavt stiltræk med bevidst afvigelse fra neutral stil.
- Slang er uhøjtideligt, ofte humoristisk og ofte billedligt.
- Slang findes ofte i dagligdags talesprog.
- Slang kan markere tilhør til en gruppe.

Hvad indeholder ordbogen?

Da det er umuligt at trække en skarp og operationel grænse for 'slang', og da ikke to mennesker vil have samme opfattelse af alle ords stilværdi, har jeg valgt at medtage ord og udtryk fra hele det interessante brede felt, som man under ét kalder 'uformel sprogbrug'. Det dækker over slang, jargon (gruppesprog), fagjargon (fx om sport), argot (fagudtryk), dagligsprog, talesprog, uformelt, folkeligt, spøgende, nedsættende, vulgært, tabu, anstødeligt, børnesprog, eder, skældsord, kortformer (fx *demo* = *demonstration*), forvanskninger (fx *Toulouse* = *Tølløse*), navne på steder og personer, narreærinder m.v. I det følgende bruger jeg *slang* i betydningen 'uformel sprogbrug'.

Hvad angår strategien for udvælgelse af ord og udtryk kan jeg fuldt ud tilslutte mig *The Concise New Partridge Dictionary of Slang and Unconventional English* (2008:ix):

Rather than focus too intently on a precise definition of slang or on whether a given entry is slang, jargon or colloquial English, we take full advantage of the wide net cast by Partridge when he chose to record ‘slang and unconventional English’ instead of just slang, which is, after all, without any settled test of purity. We have considered for inclusion all unconventional English that has been used with the purpose or effect of either lowering the formality of communication and reducing solemnity and/or identifying status or group and putting oneself in tune with one’s company. A term recorded here might be slang, slangy jargon, a colloquialism, an acronym, an initialism, a vulgarism or a catchphrase. In all instances, an entry imparts a message beyond the text and literal meaning.

I min bog beskrives ikke blot unges sprog, men i princippet alle aldersklassers sprog; det er en ordbog over uformel sprogbrug, ikke en ordbog over unges sprog.

Bogen indeholder både ord, der er i brug, og ord der kendes og forstås, men måske ikke bruges (ret meget) mere. Synsvinklen er altså synkron, og sigtet er en status over slang i nutidigt dansk. Da det er en pointe at vise, at nogle af ordene har mange år på bagen, indeholder bogen belæg fra de sidste cirka 100 år, jf. dette citat fra den norske forsker Ingrid Kristine Hasund: »Det at mange gamle slangord stadig henger med i ungdomsspråket, er faktisk det som står igjen som den største oppdagelsen for meg, etter å ha arbeidet i nærmere ti år med slang.« (Hasund 2006:4).

De optagne ord skal have en vis udbredelse i fx tid, frekvens, genrer, kilder eller miljøer. Ord, der ganske vist er blevet brugt, men ikke har fået nogen udbredelse, er derfor ikke medtaget, selv om de kan være både kreative og sjove, eksempel: *familieakvarium* ‘rummelig familiebil med store ruder’. Derimod har jeg optaget det synonyme, men mindre billeddannende ord *familiecontainer*, da det vitterlig har en vis udbredelse.

Hvad bruges slang til?

Et slangord bruges ofte i stedet for et mere neutralt ord (fx *stiv* i stedet for *beruset*), men eder er svære at erstatte: Der er altså ikke samme virkning af “Det gjorde sandelig ondt” og “Av for satan!”. Slang pepper sproget op og får tilhøreren til at spidse ører. Med slang kan man udtrykke sig humoristisk, afslappet eller stærkt, man kan fornøje, overraske eller forarge sin tilhører. Slangord fremhæver sig selv som blå kornblomster, røde valmuer, hvide margueritter og violette tidsler i en kornmark. »Efter en udbredt

talemåde er sproget tankens v æ r k t ø j. ... Man må ikke overse at sproget osse er tankens l e g e t ø j.« (Bom 1955:89).

Når man bruger slang, gør man sig umage for ikke blot at give udtryk for et indhold, men også at gøre det på en særlig måde; slang har en udtryksmæssig, ekspressiv funktion. »Det er ikke bare det, man siger, det er måden, altså, at man gør det på.«

Slang bruges ikke mindst inden for livets og samfundets basale områder: kroppen, opretholdelse af livet ved at spise, drikke og bruge penge, forplantning, sex, familien, steder hvor man bor, samfundets love og regler, humør, underholdning, sport, musik, stoffer. Fra navnematerialet kan nævnes *Lorteøen, Pisserenden, den rådne banan, Toulouse*.

Slangord har ikke samme stilværdi

Mange slangord har synonymer, der er mere formelle, og de er således uformelle *i forhold til* et eller flere synonymer. Derfor er slangordene ikke på samme stilistiske niveau hvad angår formalitet; de er blot uformelle *i forhold til* deres synonymer. Eksempel: Svarende til 'meget beruset' har man fx *døddrukken* og – med lavere stilværdi – *skidefuld*. Fra navnematerialet kan nævnes *Sundet*, der er medtaget, fordi det er mere uformelt end *Øresund*. Ingrid Kristine Hasund anfører som eksempel, at det norske *damene* ('damerne') kan være slang, sat over for det neutrale *jentene* på den ene side og klare slangord som *chicksa* og *beibsene* på den anden side. »Det viser oss simpelthen noe av det mest vesentlige ved slangen, nemlig at slang er et *relativt* fenomen. Et slangord representerer alltid et avvik *i forhold til* et annet ord som oppfattes som mer nøytralt og »normalt« ...« (Hasund 2006:8).

Nogle ord kan bruges med forskellige stilværdier, fx gammeldags eller spøgende. Eksempel: *monstro*. Stilværdien vil da afhænge af den sammenhæng, som ordet bruges i.

Kilder og citater

Slangord findes i både talt og skrevet sprog. For at finde typiske talesprogsord har jeg læst tegneserier, skønlitteratur og sangtekster med meget talesprog, fx replikker. Desuden har jeg naturligvis brugt mine ører.

Til hver eneste betydning skal der være et citat, der dels dokumenterer anvendelsen, og dels forhåbentlig kan tilføje ekstra information om ord og sag, vække til eftertanke, more eller stille tingene på hovedet; se fx citatet vedrørende *den rådne banan*. Som følge heraf er nogle citater længere, end den rene dokumentationsfunktion kræver. Citaterne stammer næsten udelukkende fra skriftlige kilder, også når det gælder sangtekster

o.l. Knap to tredjedele af citaterne stammer fra internettet, som er en god og meget bekvem kilde til almindelige danskeres sprogbrug. Nogle trykte aviser er også gode daglige kilder. Københavnske stednavne er særdeles godt belagt, bl.a. i Bent Jørgensens *Storbyens stednavne* og i Topografisk københavnerslang på www.kobenhavnshistorie.dk/bog/slang/index.html, og jeg har trukket på oplysninger fra dem begge.

Oplysninger på stedet eller henvisninger?

Den enkelte artikel gøres så vidt muligt udtømmende i den forstand, at man ikke behøver slå op i andre artikler for at finde de centrale oplysninger; kun ved supplerende oplysninger henvises der med "sml.". Af dette princip følger: Stavevarianter af opslagsord er optaget med hver sin fulde artikel, eksempelvis *Kjøvenhavnstrup* og *Københavnstrup*. Synonymer er nævnt i alle artikler, der tilhører den samme synonymgruppe. Ord med fælles etymologisk baggrund har hver en forklaring af etymologien, eksempelvis *Nørrebronx* og *Sønderbronx*.

Etymologi

Ved nogle ord, der er uigennemskuelige eller har en interessant etymologi, har jeg indsat oplysninger om denne. Intentionen er at give svar på brugerens umiddelbare undren: Hvad er baggrunden for ordet eller udtrykket? Oplysningerne kan fx vedrøre ord fra dialekt, ældre dansk, fremmede sprog, ord dannet ved kombination af flere ord, realia eller eufemistisk brug.

Litteratur

- Bogan, Evan: *Københavns gadenavne ... fra Kokkedal til Ishøj og Dragør til Værløse*. Lyngby: Bogans Forlag, 1. udg., 1993. 2. udg. 2003 med afsnit om øgenavne.
- Bom, Kaj (1951-1952) Dansk folkevid i stednavne, i: Salmonsens: *Leksikon-Tidsskrift* 11-12. København: J.H. Schultz. Sp. 886-894.
- Bom, Kaj (1955) Slang, i: *Dansk i dag*. København: E. Wangels Forlag:79-98.
- Dalberg, Vibeke, Bente Holmberg, Bent Jørgensen & Inge Wohlert (1976) Navngivning med slangstednavne, i: *Ortnamn och samhälle: aspekter, begrepp, metoder: rapport från NORNA:s fjärde symposium i Hanaholmens kulturcentrum 25-27 april 1975*. NORNA-rapporter 10. Dalberg, Vibeke m.fl. (red.). Uppsala : Nordiska samarbetskommittén för Namnforskning:107-120.
- Dalzell, Tom & Terry Victor (red.) (2008) *The Concise New Partridge Dictionary of Slang and Unconventional English*. New York, NY: Routledge.
- Hasund, Ingrid Kristine (2006) *Slang*. Oslo: Kunnskapsforlaget.

3. Artikler med stedsbetegnelser i ordbogen

Forklaring til artiklerne

Ordbogsartiklerne er justeret og forkortet, så de kun indeholder det, som er relevant i nærværende artikel. Dog er henvisninger og synonymer bevaret.

Emneangivelser som *fodb.* og *geogr.* står dels for fagsprog inden for et emne (fx *bur* (fodb.) = mål), dels for emneområde alene (fx *Nørrebrosten* (*geogr.*) = Nørrebro).

- udtryk
- ▲ citat. Citater er rettet til korrekt ortografi. Udeladelser i citat er markeret med .. Indskud er markeret med []. Linjebud er markeret med /
- etymologi eller encyklopædisk oplysning

Anatomigade *proprium*

(*geogr.*) Niels Hemmingsens Gade, ved Helligåndskirken i Københavns centrum

▲ Foretparårsiden blev det foreslået, at gaden [Niels Hemmingsens Gade] skulle døbes om på ny, denne gang til Anatomigade. Motiveringen var den, at man her ser »Kvindernes Bygning«! (*Historiske meddelelser om København – Årbog 1951*, www.absalon.nu 2009);

□ Niels Hemmingsens Gade hed indtil 1881 Lille Helliggejststræde; Kvindernes Bygning blev taget i brug i 1937.

apotek *sb.*

● **det store apotek** (*geogr., narko.*) salgssted for piller og metadon bag Hovedbanegården i København

▲ En lille fangst i det, som politiet i København kalder for 'det store apotek' bag Hovedbanegården, hvor man kan købe piller i alle afskygninger, endte med at blive til

en noget større affære. (*Politiken* 3.3.2006);

sml. det skarpe hjørne.

banan *sb.*

● **den rådne banan**

(*geogr., økon.*) de økonomisk relativt tilbagestående dele af Danmark: Nordjylland, Vestjylland, de sydlige dele af Jylland og Øerne samt Bornholm

▲ Mand og mand imellem siger vi med et grumt smil, at København ligger i Svensk Congo, og når vi tager hjem fra hovedstadens larm og os til den friske gylleluft i vores del af den rådne banan, synes vi, at det godt nok er synd for københavnere, at de må blive tilbage. (www.jp.dk 2009);

sml. den fede pølse.

□ *den rådne banan*: De nævnte dele af Danmark har form som en banan.

Benbrækkerbakken *proprium bf.*

(*geogr.*) bruges om en stejl bakke, bl.a. ved Rågeleje og Vejby Strand i

Nordsjælland samt i skønlitteratur

▲ Jeg koblede mig forholdsvis hurtigt til en gruppe og vi arbejdede os op igennem Nordsjælland til Rågeleje. Her mødte vi første forhindring: Benbrækkerbakken. Det gik faktisk udmærket halvvejs op, da jeg så begik den fejl at lægge for meget vægt på forhjulet. Baghjulet skred ud og jeg måtte stå af og trække op. (www.carstenovergaard.dk 2006).

Benenden *proprium bf.*

(*geogr.*) en del af Christianshavn i København omkring gaderne Prinsessegade, Burmeistergade og Brobergsgade, opfattet som et udkantsområde af Christianshavn

▲ I flere år har Christianshavn i miljøtrafikugen haft fokus på kreativ og alternativ brug af gaderne uden de mange biler og på kanalernes liv eller mangel på samme. Nu er det på tide at afprøve nogle gennemdiskuterede trafikforsøg i Benenden.. (*Christianshavneren* september 2005, www.christianshavnslokalraad.dk 2005).

bibelbælte *sb.*

(*geogr., relig.*) områder i Jylland med mange aktive kristne

▲ Han valgte at blive i det omrejsende cirkus, hvor han også optrådte som økseaster og offer i et angreb på en diligence: »Jeg blev skudt af hesten to gange om dagen – undtagen søndag, for vi var i bibelbæltet«. (www.amtsavisen.dk 2008).

Bistandbul *proprium*

(*geogr.*) bruges om et kvarter med mange indvandrere

▲ Disse blev hurtigt fyldt med indvandrere, fra Odense Kommune ...

Af samme grund er dette byggeri i dag kendt som Bagdad, og blandt enkelte mennesker Bistandbul ... Ja det sidste siger vel sig selv ... (www.parlamentet.dk 2004);

synonym: Lille Bagdad;

□ dannet af *bistand* + *Istanbul* i Tyrkiet.

Bryggen *proprium bf.*

(*geogr.*) Islands Brygge, et kvarter ved Københavns havn, nær ved Langebro

▲ I januar 1943 fik Bryggen rigtigt at mærke, at der var krig. Englænderne bombede B&W på Christianshavn, men ved en fejl blev der smidt bomber på Bryggen i Gunløgsgade og i Njalsgade. (www.lavdet.dk 2009);

□ navnet *Islands Brygge* skyldes, at både til Island lagde til i nærheden.

by *sb.*

● **byens dummeste hjørne**

(*geogr.*) hjørnet af Store Kannikestræde og Fiolstræde (»fjolsstræde«) i København

▲ Glimrende koncept: Naboløs [gade i København]. Så slipper man da for konstant at skulle banke på væggen for at få dem til at skrue ned derinde! [svar:] Min egen favorit er hjørnet af Store Kanlkkestræde og Fiolstræde, byens dummeste hjørne. (www.emme.dk 2004).

CA *proprium*

(*geogr.*) fristaden Christiania på Christianshavn i København

▲ Ellevilde elektrikere søges til Christianias Byggekantor .. Du behøves ikke være CANit, men du skal have kendskab til CA, og du skal kunne arbejde hverdage mellem kl. 10-14. (*Ugespejlet Christiania* 44/2006);

synonym: Staden;

□ navnet *Christiania* spiller både på *Christianshavn* og det gamle navn på Oslo, *Christiania* (brugt 1624-1925, efter 1877 skrevet *Kristiania*).

Chokoladekrydset *proprium bf.*

(*geogr.*) krydset Ballerup Byvej (Frederikssundsvej) – Ring 4 i Ballerup

▲ »Kan ministeren bekræfte, at det under alle omstændigheder, uanset beslutningen om Frederikssundmotorvej, snart bliver nødvendigt at bygge en niveaufri skæring i det store kryds i Ballerup (»Chokoladekrydset«).« (www.folketinget.dk 2002);

□ dette kryds ligger tæt på Toms Gruppen (Toms Fabrikker), der bl.a. fremstiller chokolade.

Cold Hawaii *proprium*

(*geogr., sport*) Thys vestkyst, der er velegnet til surfing

▲ Surfere kalder kysten ved Thy for Cold Hawaii. Vindretningen og bølgerne skaber de perfekte betingelser for både windsurfere, brætsurfere og kitesurfere. Det er som Hawaii – bare koldere. (www.skovognatur.dk 2009).

CPH *proprium*

(*geogr.*) København

▲ Ryanair planlægger flyvninger til CPH inden for 6-12 måneder. (www.forum.scanair.no 2008);

synonym: KBH, Kjøbenhavnstrup, Kjøvenhavnstrup, Kjøwenhavnstrup, Københavnstrup;

□ stammer formentlig fra *CPH* (Copenhagen) som betegnelse for Københavns Lufthavn Kastrup.

Dammeren *proprium bf.*

(*geogr.*) Damhussøen mellem Rød-

ovre og Vanløse i København

▲ Man kan tage i Damhus Tivoliet og en tur rundt om Dammeren er jo også noget man kan gøre i Rødovre. (www.mingler.dk 2007).

Dannevang *proprium*

(*geogr.*) Danmark

▲ Men under alle omstændigheder var det en musikrevolution i Dannevang, da den dansksprogede 'Gasolin' 1' kom på gaden i 1971 og året efter blev overtrumpet af 'Gasolin' 2'. (*Politiken* 10.3.2006);

synonym: DK, dronningeriget, kongeriget, Mor Danmark.

Den sorte firkant *proprium*

(*geogr.*) et område på indre Nørrebro i København, omkranset af Åboulevarden, Griffenfeldsgade, Nørrebrogade og Peblingsøen; området har været præget af spekulationsbyggeri fra slutningen af 1800-tallet med ejendomme, der havde op til flere baghuse

▲ Mange gamle ejendomme i Sorte Firkant var rene brandfælder. Uden bagtrapper, med stribesvis af korridorlejligheder og en hovedtrappe, som ikke blot var smal, men hvor trappetrinnene også var frønnede og måske endda knækkede eller manglede sine steder. (Tine Eiby: *Til tjeneste*, 103);

□ efter en saneringsplan fra 1971, hvor området var markeret med sort-brun farve.

Det Røde Hav *proprium*

(*geogr.*) sø, der ligger på Vestre Kirkegård i København, omgivet af grave med prominente socialdemokratiske politikere og fagforeningsfolk, fx statsminister

Thorvald Stauning og Michael Lyngsie, medstifter af Dansk Arbejdsmandsforbund

▲ Fra Stauning og frem (efter 1910) ligger partilederne på Vestre Kirkegård omkring søen («Det Røde Hav»). (*Arbejderhistorie* 1/2006).

Djævleøen *proprium* *bf.*

1 (*geogr.*) Amager

▲ Hvem skal tilmeldes Amager Classic? [svar:] Det er sgu lang tid siden jeg har været på Amager, så jeg er også med på en tur til Djævleøen. (www.mcv.dk 2005);

synonym: Lortøen;

2 (*geogr.*) Sjælland

▲ For godt et par år siden blev jeg »tvunget« til Djævleøen for at begynde på dyrlægestudiet, hvilket jeg dog ikke har fortrudt, da jeg er faldet godt til på »Jydeoasen«. Det eneste problem er dog tiden som gør at jeg ikke altid får afløb for at komme på jagt da jeg ikke har noget jagt på Sjælland ... (www.riffeljagt.com 2005);

synonym: Svensk Congo, Øen;

□ efter *Djævleøen* (*Île du Diable*), en lille ø ud for Fransk Guyana i Sydamerika; øen var fransk strafekoloni 1851-1942; den franske officer Alfred Dreyfus sad her 1895-99; klimaet er usundt og flugt umulig, deraf navnet.

DK *proprium*

(*geogr.*) Danmark

▲ Woola, har lige overstået engelsk skriftlig eksamen .. Fuuck den var easy, skrev om nummer 3, som var man skulle skrive et brev til en udenlandsk person der kom til DK og man skulle fortælle lidt

om hverdagslivet i DK og sådan ... (www.hol.dk 2003);

synonym: Dannevang, dronningeriget, kongeriget, Mor Danmark.

dronningeriget *sb. bf.*

(*geogr.*) Danmark

▲ Det er sådan på grund af jordens rotation om sin egen akse, at solen ved Årsdale dukker en halv time tidligere frem af horisonten end ved Blåvand i Vestjylland. Så tag bare fra og nyd oplevelserne i dette hjørne af Danmark, der ikke kender sin mage andre steder i dronningeriget. (www.naturbornholm.dk 2007);

synonym: Dannevang, DK, kongeriget, Mor Danmark.

Faldpåkne *Allé* *proprium*

(*geogr.*) forvanskning af *Falkoner Allé* på Frederiksberg i København

▲ Så kører det møgkort – det bliver alligevel arkiveret lodret næste gang jeg kommer i nærheden af Faldpåkne Alle – det ballade gider jeg ikke mere. (www.eksperten.dk 2000).

Fluepapiret *proprium* *bf.*

1 (*geogr.*) badestrand ved Charlottenlund nord for København

▲ De marcherede stille videre. Skovvejen slog en bue hen langs Charlottenlund Slots hvide stalde og drejede så lige ned mod Strandvejen. Med ét kunne de se helt ud af skoven, ud over den lille, kunstige sandbred »Fluepapiret« og det blå sund med Middelgrundsfortet. (Tom Kristensen: *Hærværk*, 118);

2 (*geogr.*) badestrand ved Bellevue i Klampenborg nord for København med faciliteter tegnet af arkitekten Arne Jacobsen; ibrugtaget kl. 7 om

morgenen den 19. juni 1932 (det var hundekoldt)

▲ Bellevue, også kaldet »Fluepapiret«, er stedet der vrimler med dejlige solbade-babes og friske bade-fyre på de varme sommerdage. (www.redningsvej45.dk 2008);

□ et *fluepapir* er klæbrigt papir, der bruges til at fange fluer og evt. dræbe dem.

Gaden proprium bf.

1 (*geogr.*) Jomfru Ane Gade, der ligger i den gamle del af Ålborg og huser mange værtshuse og restauranter

▲ Et skilt ved værtshuset Promenaden, Kastetvej, Aalborg: Hvorfor tage ecstasy i »Gaden« når man kan få øl til en 10'er på Promenaden. (www.berlingske.dk 2003);

2 (*geogr.*) Istedgade på Vesterbro i København

▲ En opmuntrende hilsen fra virkeligheden som Hus Forbi-sælger: .. Jeg bevæger mig fortrøstningsfuldt op ad »gaden« (Istedgade). Her bor så mange dejlige og søde mennesker. (*Hus forbi* 58, 2007);

synonym: Strassen.

Gazastriben proprium sb.

(*geogr.*) Frederikshavn Kommune

▲ Beklager meget kære byråd – jeg mangler en meget mere markant optræden i denne sag – omkring Akutberedskab Nordøstvendssyssel – »Gazastriben« Frederikshavn Kommune samt om sikkerhed via transport med Falck eller et nødberedskab med en døgnlægeambulance i Frederikshavn. (*Nordjyske Stiftstidende* 27.4.2007);

□ efter kommunens lange og smalle form.

Genneren proprium bf.

(*geogr.*) Genforeningspladsen i Nordvestkvarteret i København

▲ Vandalisme – hærværk på Genneren! .. En forbipasserende ældre dame, Edel Larsen bemærkede d. 07-07 kl. 22.24, at der blev forøvet hærværk mod bagsiden af statuen på Genforeningspladsen i København. Edel Larsen .. udtaler, at hærværket er så groft, og at det er ren vandalisme over for et af Genforeningspladsens betydeligste nationale klenodier, som turister fra hele Bellahøj Campingplads kommer for at bese. (www.genneren.dk 2006);

□ Genforeningspladsen har fået sit navn til minde om genforeningen med Sønderjylland i 1920.

Grund 69 proprium

(*geogr.*) den tomme grund efter rydningen af Ungdomshuset på Jagtvej 69 i København, 2007

▲ Godt 200 feststemte mennesker havde ved 22.30-tiden fredag aften forsamlet sig på den tomme byggegrund på Jagtvej 69, der tidligere husede Ungdomshuset – et område der af de unge allerede er blevet døbt 'Ground 69' med henvisning til New York Citys 'Ground Zero' hvor Twin Towers stræbte mod himlen indtil terrorangrebet den 11. september 2001. (www.ekstrabladet.dk 2007); *sml.* Ungeren.

G-strengen proprium bf.

(*geogr.*) Vejlelfjordbroen

▲ @ Regitse .. stammer fra, og bor fortsat i Trekantområdet – du ved der hvor G-strengen forbinder til Bredballe. (www.slagtenhelligko.dk 2005);

□ navnet skyldes, at Vejlelfjordbroen

forbinder Bredballe (i Vejles østlige del) med Trekantområdet.

Guldbajers Plads *proprium*

(*geogr.*) Guldbergs Plads på Nørrebro i København

▲ Som overborgmester er der al mulig grund til at skride ind over for en eventuel flytning af Ungdomshuset til Stevnsgade Skole .. Se lidt på området, snak med beboerne, find ud af om folk i forvejen er begejstrede for Guldbergs Plads (i folkemunde kaldet Guldbajers Plads eller Hundetoiletet) og om de er stemte for endnu en politisk falliterklæring i deres lokalmiljø .. (www.paagaden.dk 2007);
□ Guldbergs Plads og Guldbergsgade er navngivet efter forfatteren, professor *Frederik Høegh-Guldberg* (1771-1852), der i begyndelsen af 1800-tallet opførte en villa i området.

Guldkysten *proprium bf.*

(*geogr.*) beboet del af Sydhavnen i København

▲ Guldkysten har fået sit fine navn, fordi der er havudsigt og pænere huse end i Lorteren den bagved. (www.bt.dk 2001);
sml. Lorteren den.

Hammerslags Allé *proprium*

(*geogr.*) Bredgade i København

▲ Bruun Rasmussen har solgt sine ejendomme i Bredgade – også kendt som Hammerslags Allé – og lejer sig nu ind i lokalerne, hvor der fortsat skal afholdes traditionelle auktioner. (*Politiken* 13.1.2009);
□ navnet henviser til auktionshuse i Bredgade og skyldes nok også navne-ligheden med den nærliggende *Dag Hammarskjölds Allé* (Dag

Hammarskjöld (1905-1961), svensk diplomat og generalsekretær for FN).

Havnen *proprium bf.*

(*geogr.*) bydelen Christianshavn i København

▲ Yo, jeg' fra / Havnen – vi snakker Danmarks svar på Amsterdam .. (Jokeren (Jesper Dahl): »Havnen«, Jokeren: *Alpha han*, 2003);
□ *Christianshavn* er opkaldt efter Christian den 4. (1577-1648), der stod bag anlæggelsen af bydelen.

hjørne *sb.*

● **det skarpe hjørne** (*geogr., narko.*) hjørnet af Istedgade og Colbjørnsensgade bag Københavns Hovedbanegård, et mødested for stofmisbrugere

▲ 'Det skarpe hjørne' på hjørnet af Colbjørnsensgade og Istedgade nær Københavns Hovedbanegård var altid blokeret af omkring 10-15 narkomaner. (*Politiken* 26.12.1999);
sml. det store apotek.

hovedlandet *sb. bf.*

(*geogr.*) Jylland

▲ Christiania skal tage godt imod gæster og turister, også selvom de er fra hovedlandet. Det er simpelthen for eremitagtigt sært, hvis man ikke kan tåle, at københavnere, damer med blå hår, skolebørn og jyder bruger Christiania. (*Ugespejlet Christiania* 44/2006);
sml. det mørke Jylland;

□ *hovedlandet* er kendt fra H.C. Andersens »Jylland mellem tvende have« (1859): »Jylland, du er hovedlandet / højland med skovensomhed!«.

Jylland *proprium*

● **det mørke Jylland**

(*geogr.*) Jylland, evt. betragtet som en uoplyst, tilbagestående landsdel

▲ Mange spørger mig hvordan det er at være i det mørke Jylland og det er lidt sjovt når mit postnummer er 8544 Mørke! (www.sethjensen.blogspot.com 2006);

sml. hovedlandet.

Jyllands kirkegård *proprium*

(*geogr.*) Horsens

▲ I 2005 blev Byplanprisen tildelt Horsens Kommune .. I motivationen for prisuddelingen lægges der vægt på at kommunen på overbevisende måde har vendt billedet af byen fra »Jyllands kirkegård« og »Fængselsbyen« til en by, der fremstår dynamisk, oplevelsesrig og kvalitetsbevidst – også på det fysiske område. (www.byplanlab.dk 2010).

KBH *proprium*

(*geogr.*) København

▲ ÅrhusParkour til KBH .. Fredag d. 18. maj er der igen i år DSB-døgn .. Det betyder at for kun 100 kr. kan man rejse så meget med tog som man vil i et helt døgn! Derfor synes jeg at vi skal udnytte det og tage til KBH for at træne/jamme med folkene derovre! (www.aarhusparkour.dk 2007);

synonym: CPH, Kjøbenhavnstrup, Kjøvenhavnstrup, Kjøwenhavnstrup, Københavnstrup.

Kjøbenhavnstrup *proprium*

(*geogr.*) København

▲ En ny kvalitets- og skattereform blev i dag præsenteret hos de fine herrer i Kjøbenhavnstrup, og hvilken reform det blev ... De rige bliver rigere .. (www.daszimmer.blogbar.dk 2007);

synonym: CPH, KBH, Kjøvenhavnstrup, Kjøwenhavnstrup, Københavnstrup.

Kjøvenhavnstrup *proprium*

(*geogr.*) København

▲ Pind træder tilbage i Kjøvenhavnstrup. Venstres resultat i Rittograd øh Kjøvenhavnstrup, var jo alt andet end fremragende. Som konsekvens har Venstres kandidat til overborgmester-posten Søren Pind valgt at træde tilbage. (www.zurueckgeschossen.blogspot.com 2005);

synonym: CPH, KBH, Kjøbenhavnstrup, Kjøwenhavnstrup, Københavnstrup;

□ *Rittograd* hentyder til Ritt Bjerregaard, overborgmester i København 2006-2009.

Kjøwenhavnstrup *proprium*

(*geogr.*) København

▲ Livets vej i Kjøwenhavnstrup .. Ja det er Tagensvej vi snakker om og hvorfor bliver den så kaldt »livets vej«??? Det gør den såmænd fordi den starter ved fødeklinikken ved Riget og slutter ved kapellet på Bispebjerg Kirkegård. (www.blogdyn.tv2.dk 2008);

synonym: CPH, KBH, Kjøbenhavnstrup, Kjøvenhavnstrup, Københavnstrup.

klippeøen *sb. bf.*

(*geogr.*) Bornholm

▲ Vognmænd sure over, at Bornholmsfærgen går i land .. Bornholmstrafikken skal til at drive vognmandsforretning på klippeøen – og det bekymrer de andre vognmænd. (*Politiken* 12.8.2006);

synonym: solskinsøen, Østersøens

perle.

Klisterkanalen *proprium* *bf.*

(*geogr.*) Limfjorden

▲ Enhverderkendertil de gode gamle Norge-vitser vil vide at Limfjorden hedder Klisterkanalen på norsk, at filmen Jaws hedder Kjæmpetorsken og at et højhus hedder hytte-på-hytte-på-hytte. Disse vittigheder er opstået fordi man i Norge har haft en langt større tradition for at danne nye norske ord i stedet for at tilegne sig fremmedord. (www.hjernevasken.iblogger.org 2008).

kongeriget *sb. bf.*

(*geogr.*) Danmark

▲ ‘Adams Æbler’ [film] blev støttet med 27 kroner per billet fra kongerigets fælleskasse. (*Politiken* 5.3.2006);

synonym: Dannevang, DK, dronningeriget, Mor Danmark.

Kravlegården *proprium* *bf.*

(*geogr., sø., hist., under 1. og 2. verdenskrig*) Isefjorden

▲ I de følgende år [efter 1940] var Niels Juel udrustet til uddannelsesskib med en reduceret besætning på ca. 200 mand. Skibets togter gik for det meste til Isefjorden efter mere eller mindre aftale med den tyske besættelsesmagt .. Isefjorden blev derfor i disse år af flåden betegnet som Kravlegården. (www.vragguiden.dk 2010).

Københavnstrup *proprium*

(*geogr.*) København

▲ Lad være med at kalde København for Københavnstrup! Kom nuuu, inviter jeres venner! :D (www.facebook.com 2010);

synonym: CPH, KBH, Kjøbenhavnstrup, Kjøvenhavnstrup, Kjøwen-

havnstrup.

Lemhul *proprium*

(*geogr.*) Lemvig

▲ Køn pige alder 17 men bliver 18 den 22. august drikker men kun lidt festryger kun bor i en lille by ved navn Lemvig (Lemhul) men ellers er jeg en meget frisk pige .. som er meget frisk på en lille chat oss selv om den er lidt fræk .. (www.komogvind.dk 2010);

sml. Vordinghul.

Lille Bagdad *proprium*

(*geogr.*) bruges om et kvarter med mange indvandrere

▲ Det er mange år siden, ideen om Little Istanbul blev lanceret, lynhurtigt tog det dog den drejning, at folk sagde ‘Bistandbul’. Og så er tyrkerne ikke længere synonym med flertallet af borgere i Vollsmose, mange vil med rette spørge: Hvorfor ikke ‘Lille Bagdad’ eller ‘Lille Beirut’ eller ‘Lille Mogadishu’? (www.24timerextra.dk 2007);

synonym: Bistandbul.

Lille Århus *proprium*

(*geogr.*) området omkring Sankt Hans Torv på Nørrebro i København

▲ Guide: Lille Århus er midt på Nørrebro. Området omkring Sankt Hans Torv bliver invaderet af tilflyttende jyder. iBYEN.dk viser vejen til den københavnske miniversion af Smilets By. (www.ilyen.dk 2007).

Livets vej *proprium*

(*geogr.*) Tagensvej på Nørrebro og i Nordvestkvarteret i København

▲ “Livets vej” kalder min farmor Bodil Tagensvej for, fordi folk fødes på Rigshospitalet i den ene ende af vejen og bliver begravet på Bispebjerg Kirkegård i den anden

ende. (Dy Plambeck: *Texas' rose*, 156);

□ *Tagensvej* er opkaldt efter Tagenshus, der fik navn efter opsynsmanden Tage Nielsen (død 1710).

Lorteren *proprium bf.*

(*geogr.*) beboet område langs kanaler ved Haveforeningen Musikbyen i Københavns Sydhavn

▲ Vest for Tippen ligger haveforeningen Musikbyen – og langs vandet findes en række interimistiske boliger, som faktisk bruges til helårsbeboelse – populært kaldes stedet Lorteren eller Guldkysten. (*Kongens Enghave Tippen* (pjece)); *sml.* Guldkysten.

Lorteøen *proprium bf.*

(*geogr.*) Amager

▲ Jeg er morsingbo aka [also known as] Jyde med meget stort J, men er på mystisk vis havnet på Djævløen og så endda på Lorteøen derovre aka Amager. (www.gaming.dk 2007); *synonym:* Djævløen;

□ Amager modtog tidligere natrenovation, dvs. latrin, fra København.

Mayonnaisekvarteret *proprium bf.*

(*geogr.*) kvarter nær Kongens Nytorv i København med gaderne Laksegade og de nu forsvundne Hummergade og Størestræde

▲ .. de indlogerede sønnen i denne berygtede gamle bydel omkring Hummer- og Laxegade, dette Sodoma, der af byens unge og gamle levemænd med en hentydning til disse gadenavne havde fået kæle-navnet »Mayonnaisekvarteret«. (Henrik Pontoppidan: *Hamskifte*, www.henrikpontoppidan.dk 2008).

Minefeltet *proprium bf.*

(*geogr., spir.*) kvarteret omkring

Kongens Nytorv og Nikolaj Plads i København, hvor der ligger mange værtshuse

▲ Som alle andre redaktioner fik også vi jævnligt besøg af døgnets poeter .. der for en kort stund fjernede sig fra Minefeltets inspirationskilder for at tilbyde os bevingede ord mod kontant afregning. (Palle Koch: *Mens tid var : brudstykker af en mediedegns dagbog*, 11).

Mor Danmark *proprium*

(*geogr.*) Danmark

▲ Med ekstrapost fra land til land var de forfløjne nået til den lange rejses udgangspunkt .. Man var igen i Mor Danmarks trygge favn. (Palle Koch: *Mens tid var : brudstykker af en mediedegns dagbog*, 136); *synonym:* Dannevang, DK, dronningeriget, kongeriget.

Nagasaki *proprium*

(*geogr.*) Nakskov

▲ 22/2 2006, 15:33, Skrev: SEK, fra: Nakskov. Ja Kopifestival 2006 er fastsat til d. 19/8, der foreligger endnu ikke noget program. [svar:] Volbeat i Nagasaki igen!!!! Det er fandeme en fucking god nyhed. Det holder for hårdt. See you. (www.hm88.dk 2006).

Nairobi *proprium*

(*geogr.*) Nr. Aaby (på Fyn)

▲ Søndag var kun Team Beine mødt op i det dejlige vejr – direkte til Fyn og kurs mod Nairobi (Nr. Aaby) i modvind = gejlet. Steil ist geil men nu ved vi at Gegenwind ist auch geil!!! (www.teambeine.de 2008).

Nordlædervest *proprium*

(*geogr.*) Nordvestkvarteret i København, opfattet som et kvarter præget af sociale problemer

▲ Selv Nordlædervest er pæn i sne. Har været ude med snot og mobiltelefon og ta' lidt billeder. (www.copenhagendaily.blogspot.com 2005);

synonym: Nordværst.

Nordværst proprium

(*geogr.*) Nordvestkvarteret i København, opfattet som et kvarter præget af sociale problemer

▲ Postnummeret hedder 2200 Nørrebrox – men det er nok så meget på kanten af Nordværst som man kan komme og uh hvor jeg glæder mig! (www.schjelde.wordpress.com 2007);

synonym: Nordlædervest.

Nørrebrox proprium

(*geogr.*) bydelen Nørrebro i København

▲ Fuck EU, Bekæmp politistaten og ulæselige arabiske statements. Nørrebrox by night. (Peter Grønlund: *Sub-land*, 48);

synonym: Nørrebrosten;

sml. Sønderbronx, Vesterbronx, Østerbronx;

□ med endelse efter bydelen *Bronx* i New York; Bronx er opkaldt efter danskeren Jonas Bronk, der på hollændernes vegne købte dele af området i 1641.

Nørrebrosten proprium

(*geogr.*) bydelen Nørrebro i København

▲ Tusind tak for invitationen, som vi lige har fået ind ad døren. Vi kommer naturligvis gerne og vil gerne booke os ind på Hotel Lyby, hvis vi kan – vi har desværre hverken camper eller telt!! K.h. os fra Nørrebrosten. (www.lyby.smartlog.dk 2007);

synonym: Nørrebrox;

sml. Sønderbronx, Vesterbronx, Østerbronx.

Pestegnen proprium bf.

(*geogr.*) forvanskning af *Vestegnen*, vest for København, hvor bl.a. Brøndbyerne ligger (*bruges ofte i forbindelse med Brøndby IF og klubbens fans*)

▲ Hvor er jeg efterhånden træt af folk der kalder Brøndby for Bundby, Vestegnen for Pestegnen osv. .. Jeg synes de fleste FCK-fans bruger hver eneste chance de kan for at svine BIF til. Man ser da ikke BIF-fans kalde FCK for FuCK konstant, vel? (www.bold.dk 2008);

sml. pomfritbæltet.

Pipfuglekvarteret proprium bf.

(*geogr.*) bruges om et kvarter, hvor gaderne er opkaldt efter fugle, fx i København og Århus

▲ De barakker, du boede i, var fra begyndelsen af 1920'erne .. Du skriver, at I boede i barakkerne fra 1939-45. I 1945 var de fleste flyttet ned i "Sangergården" i "Pipfuglekvarteret" i Nordvestkvarteret, i karreen Tornsangervej og Rørsangervej op mod Grøndalsvængets Skole. Og der blev din familie boende. (*Nyt fra lokalhistorien* 79, 2010);

synonym: Pipkvarteret.

Pipkvarteret proprium bf.

(*geogr.*) bruges om et kvarter, hvor gaderne er opkaldt efter fugle; findes i flere danske byer, fx i Århus og Viborg samt i Nordvestkvarteret og på Frederiksberg i København

▲ Kærsangervej. Vej i den nyere del af »Fuglekvarteret« – eller »Pipkvarteret« – syd for Holstebrovej. (www.viborghistorie.dk 2008);

synonym: Pipfuglekvarteret;

sml. pipkvarter.

Pisserenden *proprium bf.*

(*geogr.*) kvarteret i det indre København omkring Sankt Peders Stræde, Teglgårdsstræde og Larslejsstræde

▲ Og så havde han [George Stretton] den første Superlove nede i Læderstræde, og så flyttede han hen i Pisserenden. Der begyndte han så at opfordre forskellige folk, som hørte til i det miljø, til at skrive. (Bente Hansen m.fl.: *Dengang i 60'erne*, 128);

synonym: Renden;

□ efter stank af affald fra en åben rendesten, før der blev kloakeret.

Plagelse *proprium*

(*geogr.*) forvanskning af *Slagelse*

▲ Hele Slagelse bør udnævnes til øjenbæ nummer 1. Det flyder med affald. Grønne områder er få og mange er upassede .. Som forholdsvis nyttilflyttet er jeg stadig målløs og har endda oprettet en gruppe på Facebook »Gør Plagelse til Slagelse«. (www.tv2east.dk 2009);

□ allerede H.C. Andersen (1805-1875) kaldte Slagelse, hvor han gik i den strenge latinskole, for Plagelse.

Pløresund *proprium*

(*geogr.*) forvanskning af *Øresund*

▲ Har kun haft fødderne i Pløresund i år. Egentlig noget kyllingeri, jeg har både svømmet og badet i kolde, norske fjorde, 16 grader burde føles varmt og tilløkkende. (www.ellengarne.dk 2006);

synonym: Sundet.

pomfritbæltet *sb. bf.*

(*geogr.*) områder vest for København

▲ Glostrups borgmester Søren Enemark (S) stiller op til sin tredje

periode i spidsen for kommunen på den københavnske vestegn (aka [also known as] »pomfritbæltet«). (www.dansk-politik.dk 2009);

sml. Pestegnen, whiskybæltet.

Pusher Street *proprium*

(*geogr., narko.*) gade med hashudsalg i fristaden Christiania i København

▲ Pusher Street. Hashboden fra Christiania er blandt de ting, som har Enestående National Betydning, ifølge museumsfolkene .. (*Politiken* 20.4.2006).

Pærekøbing *proprium*

(*geogr.*) bruges om en lille søvrig provinsby

▲ Når noget er typisk dansk, taler vi om pæredansk, og man kan ikke forestille sig noget mere provinsielt i nedsættende betydning end Pærekøbing. (www.idenyt.dk 2000);

synonym: flække, Snolderød.

pølse *sb.*

● **den fede pølse** (*geogr., økon.*) det velstående bælte af byer langs den østjyske motorvej

▲ Hedensted Kirke ligger som en lille juvel midt i den fede pølse. Den fede pølse kaldes det bælte af byer og bylignende bebyggelser der vokser op omkring den jyske motorvej fra grænsen og til Ålborg. Store fabriksbygninger, kæmpemæssige kølehuse og transportcentraler med tusindvis af lastbiler og prangende glaspalæer for tidens nye guder: luksusbilerne i guld og sølv. (www.stopogse.dk 2008);

sml. den rådne banan.

Renden *proprium bf.*

(*geogr.*) kortform af *Pisserenden*, kvarteret i det indre København omkring Sankt Peders Stræde, Teglgårdsstræde og Larslejsstræde

gårdsstræde og Larslejsstræde

▲ .. jeg skulle være fin mand med taglejlighed i Pisserenden .. Efter et opbyggegligt møde slentrede vi op i Renden for at kontrollere, at lejligheden var de tinglyste 32 kvadratmeter. (*Politiken* 21.1.2009); *synonym*: Pisserenden.

Ruten proprium bf.

(*geogr.*) betegnelse for Strøget i København, anvendt i 1800-tallet

▲ Strækningen fra Kongens Nytorv til Rådhuspladsen blev kaldt Strøget fra omkring 1890. Tidligere havde man brugt betegnelsen Ruten om denne strækning. I november 1962 blev den omdannet til gågade .. (www.kulturarv.dk 2010).

Rådderen proprium bf.

(*geogr.*) Rådhuspladsen i København

▲ Vi glæder os til igen at tromme solen frem på turen fra Nørrebrohallen til Rådderen. (www.hyllebergdesign.dk 2007).

side sb.

● **den frække side**

(*geogr.*) den nordlige side af Nyhavn i København med mange værtshuse

▲ Historisk er Nyhavn kendt for, at den ene side af havnen var den frække side, hvor sømænd gik på land og opsøgte de prostituerede kvinder. Den anden side af Nyhavn var den fine, kulturelle side; her hvor Charlottenborg Udstillingsbygning ligger. (www.kunstdk.dk 2008).

Silkesognet proprium bf.

(*geogr.*) Brenderup sogn på Fyn

▲ En lækende kombination af humle og frugtavl skabte sammen med tobaksafgrøder en velstand,

der gav Brenderup tilnavnet »Silkesognet«. – Det navn fik sognet, fordi bondekonerne gik klædt lige så godt som de fine damer, fortæller Søren Skov. (www.fyens.dk 2008).

Skanderbronx proprium

(*geogr.*) Skanderborg

▲ Bosted: lille lorbeby som hedder Ry! men bruger næsten al min tid i Skanderbronx. (www.maestro.vip.hot.dk 2008);

synonym: Skanderleipzig;

sml. Nørrebrox, Sønderbronx, Vesterbronx, Østerbronx;

□ med endelse efter bydelen Bronx i New York; Bronx er opkaldt efter danskeren Jonas Bronk, der på hollændernes vegne købte dele af området i 1641.

Skanderleipzig proprium

(*geogr., hist., under 2. verdenskrig*) Skanderborg

▲ Det varede dog ikke længe, før cyklen blev en nyttig ven, når man skulle rundt i byen. Når mor tog os med til »Skanderleipzig«, var det også pr. cykel .. Målene for cykelturene kunne som nævnt være Skanderborg, for der var Kino. Ellers var det Gram, hvor vores mormor og morfar boede, eller en dagsekspedition til Odder og måske videre til stranden i Saksild. (www.stillinglokalhistorie.dk 2007);

synonym: Skanderbronx;

□ *Skanderleipzig* hentyder enten til Skanderborg som handelsby eller til, at det tyske Luftwaffe pr. 1.5.1944 indrettede sit administrative hovedkvarter for Danmark i Skanderborg.

Smilets by proprium

(*geogr.*) Århus

▲ Med en beskæftigelsesprocent på hele 96 i 2003 er kunsthistorie på KU [Københavns Universitet] en klar vinder blandt humanistfagene. Men i Århus ser det anderledes ud. Den tilsvarende beskæftigelsesprocent i smilets by er rekordlav med kun 31 procent beskæftigede kandidater. (*Magisterbladet* 9/2006);
 □ sloganet fremkom efter et bestyrelsesmøde i Aarhus Turistforening den 17. marts 1938.

Snolderød proprium

(*geogr.*) bruges om en lille søvrig provinsby

▲ Der var engang en lille by, der hed Snolderød. I byen var der tre cykelhandlere. De konkurrerede på livet løs .. Nu havde den ene af dem – cykelhandler Fælg – imidlertid skærpet konkurrencen. Han var begyndt at reparere cykler ganske gratis. (www.langsted.dk 2008);
synonym: flække, Pærekøbing.

solskinsøen sb. bf.

(*geogr.*) Bornholm

▲ Fra april til september er der gennemsnitligt flere solskinstimer på Bornholm end i resten af landet. Grunden er, at der bliver dannet færre skyer over Bornholm, fordi den lille ø er omgivet af et stort hav. Det er således ikke for ingenting, at Bornholm bliver kaldt for solskinsøen. (www.bornholm.info 2009);
synonym: klippeøen, Østersøens Perle.

Staden proprium bf.

(*geogr.*) fristaden Christiania på Christianshavn i København, etableret i 1971 i den tidligere Bådsmandsstrædes Kaserne

▲ »Ja, altså ... øhm, jeg var til en fest ude på ... øhm ... Staden ..« (Peter Grønlund: *Sub-land*, 149);

synonym: CA.

Stork Island proprium

(*geogr.*) Fanø

▲ Men Ærøes skibe blev kaldt »Gråspurve«, fordi de var små og sejlede i de indre, danske farvande. Fanøs skibe derimod var store, de var stolte, og de sejlede på de syv verdenshave – og netop derfor bliver Fanø stadig den dag i dag kaldt »Stork Island«. (www.forlaget-freja.dk 2006).

Strassen proprium bf.

(*geogr.*) Istedgade på Vesterbro i København

▲ Nu er sushi-kæden Sticks'n'Sushi rykket ind og for at sige det ligeud, så er det efterhånden ikke til at kende forskel på klientellet her i Strassen og så i Sticks' afdeling på Strandvejen i Hellerup. (www.erhvervsbladet.dk 2004);

synonym: Gaden.

Sundet proprium bf.

(*geogr.*) Øresund

▲ Det var tidlig morgen uden for vinduet. Langt nede ad vejen kom en knallert summende som en hveps .. Ude på Sundet dunkede en kutter. (Leif Panduro: *Rend mig i traditionerne*, 16);

synonym: Pløresund.

Svensk Congo proprium

(*geogr.*) Sjælland

▲ Nyt ord. Tysklands Odde: Jylland .. »Tysklands Odde« er da en gammel traver. Men det er måske først nu, det er nået til Svensk Congo? :) (www.planteskaeg.smartlog.dk 2007);

synonym: Djævleøen, Øen.

Sydhavsøerne proprium bf. pl.

(geogr.) Lolland og Falster med til-
liggende øer

▲ Lolland-Falster er færdig med
at være taberregion. Opsvinget er
nået til 'Sydhavsøerne'. (*Politiken*
20.11.2006).

Sønderbronx proprium

(geogr.) Sønderborg

▲ .. hvis folk spiller smart / så er
Sønderbronx parat / til at give jer
alle en på hovede', /det bliver værre
end selv Gud troede, / så don't
fuck med 6400. / 6400 Sønderborg.
(www.4fun.dk 2007);

sml. Nørrebronx, Skanderbronx,
Vesterbronx, Østerbronx;

□ med endelse efter bydelen *Bronx*
i New York; Bronx er opkaldt efter
danskeren Jonas Bronk, der på
hollændernes vegne købte dele af
området i 1641.

Toulouse proprium

(geogr.) forvanskning af *Tølløse*

▲ Jeg har faktisk sunget koncert i
Tølløse Kirke dengang jeg gik på
Sejrgaardens efterskole. [svar:]
Nå, så du har gået på efterskole
i Toulouse – så er du jo ligefrem
lokalkendt:)! (www.bryllupsklar.dk
2007).

Vesterbronx proprium

(geogr.) bydelen Vesterbro i Køben-
havn

▲ Det værste ved Vesterbro er ..
nytilflyttere, der kalder bydelen for
Vesterbronx, fordi det får dem til
at føle, at de er sorgløse turister på
gennemrejse i en fremmed storby.
(Maise Njor og Camilla Stockmann:
Michael Laudrups tænder, 220);

sml. Nørrebronx, Skanderbronx,
Sønderbronx, Østerbronx;

□ med endelse efter bydelen *Bronx*
i New York; Bronx er opkaldt efter
danskeren Jonas Bronk, der på hol-
lændernes vegne købte dele af
området i 1641.

Vestervovvov proprium

(geogr.) Vesterhavet

▲ Nu ere vi oppe i Jylland, helt
ovenfor Vildmosen; vi kunne høre
»Vestervovvov«, høre, hvor det
ruller, det er ganske nærved .. (H.C.
Andersen: »Bispen paa Børglum og
hans Frænde«, 79);

□ spøgende omdannelse af *Vester-
havet* med fremhævelse af larmen
fra bølgerne.

Vorbasse krigshavn proprium

(geogr.) gadekæret i landsbyen
Vorbasse syd for Billund; det var
gøgleren »Professor« Labri (1863-
1935, egentlig: Johannes Marius
Dines Petersen), der fandt på navnet;
i dag huser gadekæret en ældre ubåd;
Vorbasse er en meget gammel by,
hvis historie kan følges tilbage fra
Kristi fødsel

▲ Da den store gøgler Labri, vistnok
i 1913, opfandt navnet »Vorbasse
Krigshavn« gav han Vorbasse et
kæmpe forspring. Det er et af de første
og bedste eksempler på branding af
en by. (www.billundkommune.dk
2009).

Vordinghul proprium

(geogr.) Vordingborg

▲ Han mener om han ska' i mili i
Vordinghul = Vordingborg aka [also
known as] Vordingbronx – nederen
by haha. (www.tweak.dk 2004);

sml. Lemvig.

whiskybæltet sb. bf.

(geogr., spir.) områder nord for
København med dyre villaer og

mange velhavende beboere

▲ Jeg behøvede ikke Louis Vuitton og Gucci for at skabe mig et image i det glitterfyldte pubertetsmiljø i whiskybæltet. (www.lauraweber.dk 2007);

sml. pomfritbæltet.

Ødestaden proprium bf.

(*geogr.*) Ørestaden på Amager

▲ Jeg var zelv til audizion i Ødestaden, og jeg zynz zimpelthen ikke, at de gav mig en zhanze for at vize mit talent. Det var bare zå nederen! (*Politiken* (ATS) 28.1.2008).

Øen proprium bf.

(*geogr.*) Sjælland

▲ Jeg bor og lever i København, det er altså ovre på Øen, hvis man kommer fra fastlandet af. Sådan en flådebisse som dig kommer vel ovre fra fastlandet eller hva'. (www.travelmarket.se 2007);

synonym: Djævløen, Svensk Congo.

Østerbronx proprium

(*geogr.*) bydelen Østerbro i København

▲ Bopæl: Helsingør (men drømmer om Østerbronx). (www.fodboldforum.dk 2006);

sml. Nørrebrox, Skanderbronx, Sønderbronx, Vesterbronx;

□ med endelse efter bydelen *Bronx* i New York; Bronx er opkaldt efter danskeren Jonas Bronk, der på hollændernes vegne købte dele af området i 1641.

Østersøens perle proprium

(*geogr.*) Bornholm

▲ Du må hellere få set på den berømte ø, Østersøens Perle, eller hvad det er de kalder den, sagde jeg til mig selv. (Bent Vinn Nielsen: *En bedre verden*, 60);

synonym: klippeøen, solskinsøen.

Torben Christiansen

Redaktør, cand.mag.

Freelance, tilknyttet Det Danske Sprog- og

Litteraturselskab som seniorredaktør

tc@post.tele.dk